

Herdenken

Column hoofdredactie OnderWeg

Ad de Boer - 10 juni 2017

Op onze camperreis door Amerika waren we kortgeleden in Selma, Alabama. Daarvandaan liepen in 1965 duizenden voornamelijk zwarte Amerikanen onder leiding van Martin Luther King naar de staatshoofdstad Montgomery in een mars voor gelijke burgerrechten. Dat lukte pas nadat de betogers eerst door de blanke politie in elkaar waren geslagen.

Onderaan de brug waar de mars begon herinneren enkele simpele plaquettes, een armoedige souvenirwinkel en een klein museum aan deze mijlpaal in de Amerikaanse geschiedenis. Het is een sobere, bijna armetierige herinneringsplek. Het meest in het oog lopend is eigenlijk een hoop grote stenen met daarop de tekst uit Jozua 4: 'Als jullie kinderen vragen: wat betekenen deze stenen, vertel ze dan...'

Later waren we in Vicksburg, Mississippi. Om deze stad is in 1863 tijdens de Amerikaanse Burgeroorlog fel gevochten tussen de noordelijke en de zuidelijke troepen. De herinnering daaraan wordt tot vandaag levend gehouden.

Je kunt een route over het met bloed doordrenkte slagveld volgen, die je langs elk van de 1.300 (!) monumenten brengt, het ene nog groter en pompeuzer dan het andere. Een cd in de autoradio geeft tekst en uitleg en in het informatiecentrum kun je de tientallen veldslagen in detail volgen, inclusief de bijbehorende kogelgeluiden. Je kunt ook kogels, miniatuurkanonnen en liedbundels uit de Burgeroorlog kopen. Ik vond het een schokkende ervaring. Deze bloedige broederstrijd wordt uitbundig, zonder schaamte, ja, met een zekere trots herdacht. Wat een verschil met Selma!

Hoe herdenken wij ons verleden? Hoe gaan wij om met de rol van Nederland en van Nederlandse gereformeerden in de slavenhandel? Met kerkscheuringen in groot en klein formaat? Met de strijd tegen onrecht aan vrouwen aangedaan? Met gebrokenheid in onze familiehistorie of wat niet deugde in onze persoonlijke geschiedenis? Wat is het verhaal bij onze opgerichte stenen? Gloriëren we à la Vicksburg en foezelen we schaamteloos de kwalijke kanten weg? Of herdenken we à la Selma, bescheiden en sober, en eren we hen die als eersten in verzet kwamen tegen onrecht?

Als onze (klein)kinderen de stenen zien en vragen: 'Pa, ma, opa, oma, wat deed jij toen en toen?', wat is dan ons verhaal en wat is de toonzetting ervan? En waar is de God van Jozua 4 in dat verhaal?

<https://www.onderwegonline.nl/9614-redactioneel-herdenken>